

עין משפט
נר מצוה

כב א מיי פ"ב מהל' מלכים הלכה ה':
כג ב מיי פ"ה מהל' כלי המקדש הלכה ו':
כד ג מיי פ"ה מהל' ביאת מקד' הלכה יז סמג
עשן קעב:
כה ד מיי פ"ג מהל' נזירות הלכה א' סמג
לארין רב:
כו ה מיי פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה י':
כז ו מיי שם הלכה ו':
כח ז ח מיי שם הלכה ה' ופ"ד מהל' תפלה
הלכה ח סמג עשין ק
לארין ש טוש"ע א"ח פ" טז סק"ף ז:
כט ט מיי פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה א' סמג לארין ט:
ע י ב מיי שם הלכה יד סמג שס:
עא ל מיי שם הלכה ה':
עב מ מיי פ"ה מהל' כלי מקדש הלכה ו':

תורה אור השלם

- ומוצא אני מר מקנות את האשר אשר היא מצודים וחרמים לקבא אסורים ודיק' טוב לפני האלהים וקלט מקנה וחוטא וקבר בה: קהלת ז כו
- כי בעליץ עשוק וי צבאות שמו ונאלץ קדוש ישראל אלהי כל הארץ וקראישיעיהו נז ה וקח אלימלך איש נעמי ותשארה וישני בנדיק: דות א ג
- ואני בבאי מפרן מתה עזי רחל בארץ בגען בדרך בעד כפרת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרתה הוא בית לקום: בראשית מח ז
- מלך בפיפו תחזיק עיניך תראינה ארץ מרחקים: ישעיהו לג יז
- ויראשם לא יגלו: ופרע לא ישלחו כסום יכסמו את ראשיהם:

- יחזקאל מר כ
- כל ימי נדר נזרו תער לא יצבר על ראשו עד מלאת הקום יזיר לך קדש ודיק' גדל פרע שער ראשו: במדבר ו ה
- יין וישר אל תשת אהר ובנין אהר בבאכם אל אהל מועד ולא תמותו וקח עלכם לדרתיכם: ויקרא י ט
- יין לא ישות כל כהן בבואם אל הקדש הפנימית יחזקאל מד כא
- בה אמר אדני אלהים כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי לכל בן נכר אשר בתוך בני ישראל: יחזקאל מד ט

רבינו חננאל

שנאמר יצרו צעדי אונז ועצזו מתבטלת אשמה ותשליכוו עצתו. א"ר אלעזר המגדש אשתו ראשונה מזבח מוריד עליו דמעות שנאמר וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ונאקה וגו'. וקשה לזוונן כקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושכיב

יחידים ביהמ מוציא אסירים בכושרות איני והאמר רב מ' יום קודם יצירת הווילד בת קול מכרות בת פלוני לפלוני בית פלוני לפלוני ופרקלין הא בזונג ראשון אבל בזונג שני קשה לזוונן. לכל יש תמורה חוק מאשת נעורים שנאמר ואשת נעורים כי תמאס אמר אליהן. אין אדם מוצא קורת רוח אלא מאשתו ראשונה שנאמר ושמת מאשת נעורריך ואמר ליה רב יהודה לרב יצחק בריה בנן אמר. אמר רב אשה גולם היא ואינה כורחת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בוועליך עושך. תנא אין איש מת לאשתו שנאמר וימת אלימלך איש נעמי ואין אשה מתה אלא לבעלה שנאמר מתה עלי רחל וגו': ואין רואין

אותו כשהוא מסתפר. ה"ר מלך מסתפר בכל יום שנאמר מלך בפיפו תחזינה עיניך. כהן גדול מע"ש לע"ש הואיל ומשמרות מתחדשות כהן הדיוט אחד לשלשי יום שנאמר ופרע לא ישלחו כלומר שערם לא יגדלוהו אלא פרע ליהוי שלוחו לא ישלחוהו

וגמר פרע פרע מניזי כתוב הכא ופרע לא ישלחו וכתוב בניזי גדל פרע שער ראשו מה נזיר ל' יום וכל' יום נקרא פרע כך בכהן בל' יום נקרא פרע כלומר לא יגדלוהו יתר מפרע שער בן ל' יום נקרא פרע והתורה הוזהרה הבהן שלא לשלח פרע כלומר לא יגדלוהו יתר מפרע אי הכי ניהוי כהני האידנא אסירי לשלוחי פרע ושנינן דומיא דדין מה יין שלא בזמן ביאה שרי דכתיב בהו יין ושכר אל ישות בבואם אף פרע שלא בזמן ביאה שרי ואקשיתן ויין שלא בזמן ביאה שרי ותהניא ר' אומר אומר אני כהן אסור לשחות יין לעולם אבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו ואמר אביי כמאן שחו כהני האידנא חמרא כרבי מכלל דרבנן אסרי כהני לשחות יין לעולם. מאי טעמא מהרה בית המקדש ובעינן כהן הראוי לעבודה וליכא וא"ת ניים פורחא ומפיג היין. הני מילי אם שחת כדי רביעית אבל אם שחת יתר מרביעית כ"ש שדרך משכרתו וכ"ש ששינה משכרתו וסלקא שמעתא דר' מתיר ורבנן אסרי לעולם. ורב אשי נמי אתא למפשט דלא אסרי רבנן למשתי חמרא אלא משום דשתיין יין מחלי עבודה ולא גזרו

איסור כפרע דפרועי ראש לא מחלי עבודה ואוחבינן עליה ואסיקא דאפילו פרועי ראש מחלי עבודה. וגמרא הוי גמירי לה. ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא ואקיש שתויי יין לפרועי ראש. והא דהקתו קלקלתו בכר פשרונוהו בתענית. בכסום יכסמו את ראשיהם. תנא כמין תספורת לוליאנית מאי היא תספורת יחידאה ראש שיער בצד עיקרו של זה וזה היא תספורת של בן אלעשה כו': הדרן עלך פירק בהן גדול

כב:

וְאִימָא **אָא** לִירֵבּוּ בִלָּע. תימה דפרע פרע צמאי מוקי לה אלא נראה לומר דה"פ אימא לא לירצו שלשים דהיינו שיעור פרע אלא יגלחו בכ"ט ומשני אי כתיב לא ישלחו פרע משמע לא ישלחו שיעור פרע אבל השתא דכתיב פרע (ב) קמא לא ישלחו משמע טפי מפרע לא ישלחו:

אֵלָא גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל

ואסמכה אקרא. וקשה הרי

רב אשי עצמו סותר דבריו ומיישב הך הקישא דיחזקאל סותר דבריו הראשונים דאמר רב אשי לעיל פרועי ראש דלא מחלי עבודה וי"ל ממה שרב אשי אמר גמרא גמירי ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא מתרני שמי הקושיית דעד דלמי יחזקאל מאן אמרה ומתרה קושיא דלעיל דכיון דגמרא היא מנינו למימר הכי גמירי ללכתא למיתה ואחולי עבודה לא גמירי יחזקאל (ט) אסמכה אקרא מענין ההלכה אסמכה וא"כ לא אסמכין לעשות ההקישא רק לענין מיתה אבל לעיל דלא ידע דגמיר הלכה סבר הוא לעשות הקישא מפרועי ראש לשמוי יין מכל וכל דלין היקס למתלה !:

בכסום יכסמו. פ"י כעין כוסמת הגדל כך (ג) שגלין ראשו של זה בצד עיקרו של זה:

הדרן עלך בהן גדול

כהן גדול שני סנהדרין

עצורי מעצרה צמלה. מעצרת על מדותיה: **גולם** **היא**. קודם שנצטלה: **גולם**. כלי שלא נגמר קרוי גולם כדמנן(ט) גולמי כלי עך טמאין: **משמרות**. מתחלפות ומתחדשות בשבת זו יוצאה וזו נכנסת וזריך להסתפר מפני משמרת חדשה זו הנכנסת שיראהו ציופי: **לא**

לירצו כלל ואפי' עד שלשים: **אמר** **ליה**. פרע מקרי בשלשים יום: (ס) **אי הוה כפיצ לא ישלחו פרע**. הוה משמע לא יגדלו פרע עד שיעור פרע השתא דכתיב ופרע לא ישלחו דקאמר פרע והדר לא ישלחו משמע פרע דשלשים יום ליהוי אבל שלוחי טפי לא לשלחו: **דומיא דדין**. דסמין ליה ויין לא ישמו צבואס וגו' מקיש פרועי ראש לשמוי יין וכתיב ציין צבואס: **רבי אומר אומר אני כהן אסור לשפוט יין ועולם**. רישא דצרייתא קמיני כהן המכיר משמרתו ומשמרת צית אז שלו אסור ציין כל אותה היום אף בזמן הזה מכיר משמרתו ואינו מכיר צית אז שלו אסור כל אותו שבת אינו מכיר לא משמרתו ולא משמרת צית אז שלו אסור לשמות יין לעולם שמא עכשיו זמנו הוא ויש לחוש שמא יבנה צית המקדש: **רבי אומר אומר אני**. אס צאנו לחוש שמא יבנה אסור ציין לעולם ואפילו הוא מכיר שאינו עכשיו זמן משמרתו שמא יבנה וכל הקודם ואשתכח עייל ועציר: **אבל מה אעשה** שסקנתן קנקלתן. מורכב הצית שקלקלן ועירצב סדר משמרותיהן שהיה אוסרן ציין בזמן משמרתן וממתינן שלא בזמן משמרתן הוא מיקנן עכשיו לשמות יין לעולם דלא חייס שמא יבנה פתאום: **כמאן שמו האידנא כהני חמרא כרבי**. שהרי רוצ כהנים אינן צקליין בזמן משמרותיהן ואסורין לעולם לרבנן: **הפס היינו טעמא כו'**. שניויא היא וצניחומא גרסינן לה כלומר מדאוריין שרי ורבנן הוא דגזור: ופרקינן **הפס נמי**. מהרה יבנה וכו': **שמוי יין דמחלי עבודה**. דכתיב (ויקרא י') יין ושכר וגו' וסמין ולהצדיל צין הקדש וצין החול משמע צין עבודה קדושה לעבודה מחוללת גזרו צהו רבנן בזמן הזה משום מהרה יבנה: ה"ג **אף פרועי ראש מחלי עבודה קשיא: הא עד דלא אסא יחזקאל**. ואקשינאו: **הא אסא חמרא**. פירוש מהיכא נפקא לן פרועי ראש צמיתה: **הא דאמר רב חסדא**. צוצחים צפ' שני דבר זה דכהן עלל פסול לעבודה: **כל בן נכר**. כהנ(ט) שנמנכרו מעשיו לאצוי שצמשים ונערל לכו או ערל צשר שממו אחיו מוטמת מילה: **יחידאה**. נאה ואין דוגמתה: **בן אלעשה**. חתנו של רבי היה ונתן מנון ולמדו לו אותה מספורת:

הדרן עלך בהן גדול

הדרן עלך בהן גדול

ושכר אל תשת וגו'. שמוי יין דנמיתה לא שמעינן לה אלא כן מכלל לאו, דכתיב יין ושכר אל תש ואל תמנו, הא סא תשמו צבואס אל אהל מועד תמנונו (שמועות דז:). ולא תמנונו. דהיינו מיתה צדי שמים. מדלא כתיב יומת (תענית שס). פירז בן אלעשה את מעותיו. שהיה נטמן ממון גדול לקפר שהיה מקפר לו מתגלגלת של כהן גדול (דרידים נא:).

הדרן עלך בהן גדול

איתו כשהוא מסתפר. ה"ר מלך מסתפר בכל יום שנאמר מלך בפיפו תחזינה עיניך. כהן גדול מע"ש לע"ש הואיל ומשמרות מתחדשות כהן הדיוט אחד לשלשי יום שנאמר ופרע לא ישלחו כלומר שערם לא יגדלוהו אלא פרע ליהוי שלוחו לא ישלחוהו וגמר פרע פרע מניזי כתוב הכא ופרע לא ישלחו וכתוב בניזי גדל פרע שער ראשו מה נזיר ל' יום וכל' יום נקרא פרע כך בכהן בל' יום נקרא פרע כלומר לא יגדלוהו יתר מפרע שער בן ל' יום נקרא פרע והתורה הוזהרה הבהן שלא לשלח פרע כלומר לא יגדלוהו יתר מפרע אי הכי ניהוי כהני האידנא אסירי לשלוחי פרע ושנינן דומיא דדין מה יין שלא בזמן ביאה שרי דכתיב בהו יין ושכר אל ישות בבואם אף פרע שלא בזמן ביאה שרי ואקשיתן ויין שלא בזמן ביאה שרי ותהניא ר' אומר אומר אני כהן אסור לשחות יין לעולם אבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו ואמר אביי כמאן שחו כהני האידנא חמרא כרבי מכלל דרבנן אסרי כהני לשחות יין לעולם. מאי טעמא מהרה בית המקדש ובעינן כהן הראוי לעבודה וליכא וא"ת ניים פורחא ומפיג היין. הני מילי אם שחת כדי רביעית אבל אם שחת יתר מרביעית כ"ש שדרך משכרתו וכ"ש ששינה משכרתו וסלקא שמעתא דר' מתיר ורבנן אסרי לעולם. ורב אשי נמי אתא למפשט דלא אסרי רבנן למשתי חמרא אלא משום דשתיין יין מחלי עבודה ולא גזרו

איסור כפרע דפרועי ראש לא מחלי עבודה ואוחבינן עליה ואסיקא דאפילו פרועי ראש מחלי עבודה. וגמרא הוי גמירי לה. ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא ואקיש שתויי יין לפרועי ראש. והא דהקתו קלקלתו בכר פשרונוהו בתענית. בכסום יכסמו את ראשיהם. תנא כמין תספורת לוליאנית מאי היא תספורת יחידאה ראש שיער בצד עיקרו של זה וזה היא תספורת של בן אלעשה כו': הדרן עלך פירק בהן גדול

מסורת הש"ם

(א) ויבמות סג:.(ג) תענית יח. א) [שם ע"ש],(ד) [שם ע"ש],(ה) ג"ז [שם ע"ש כל הסוגיא] מיר ה. [ודף לג]. מ"ק יט.: ו) שקנתן קנקלתן כל"ל ז) עירובין פד: ע"ש [תענית ח: ע"ש],(ח) לקמן פג. שנועות לו: [תענית יח:],(ט) ז"ל וכתב בתריה,(י) נע"י תענית ח: וברש"י שם דכתב קשיא לא גרסינן והכא כתיב רש"י ה"ג אף וכו' קשיא ויש לישב,(י) מו"ק ה. [ינמא עא:].[נחמס יח: ודף כג: לקמן פג: תענית יח:,(י) רש"ל מחק זח,(י) גמירס נא,(י) [נחמלן סה:,(ס) רש"ל גרס ואי הוי וכו' דיוור אחד עט דלגלג (ע) צמ"א טקף: משומה,(ס) [גמריס ג. כמיתות ככ:],(ג) שגלן כל"ז רש"ל,

הגהות הב"ח

- תוס' ד"ה ואימא וכו' דכתיב פרע מקמא לא:
- ד"ה אלא וכו' ויחזקאל דאסמכיה:

הגהות הגר"א

- גמ' דמחלי עבודה קשיא. י"ב אבל צפ"צ דתענית משני כי תאקש למיתה הוא דאקש אבל לאחלו כו':

מוסף רש"י

עירובי מעבדא במילה. טעה לזכות ומעצרת על מדותיה (יבמות סג:). מסתפר בכל יום. מילה (תענית יז:). מערב שבת לערב שבת. ולא ישהה מנגלג יומר (שס:). ומשמרות מתחדשות. ככל שבת ושבת ומשמרה שלא לחתכו עד עכשיו וכהא לאחור הדבר נאה. מתראה ציפיו (שס:). אימא לא לירבו כלל. אלא יתמפרו בכל יום, דהכי משמע ופרע דהיינו שלשים לא ישלחו אלא יגלחו (שס:). שולחיו לא לישלחו. הכי משמע פרע שגדלו אינן רשאין לגדל עוד (שס:). אי הכי. כיון דמקרא מספק ליה, האידנא גמירי. לא לישלחו, ומשני כיון, דומיא דדין דכתיב בסמוך להאי פרע לא ישלחו ויין לא ישמו כל כהן (שס:). מה יין בזמן ביאה הוא דאסור. דכתיב (יחזקאל מד) צבואס אל תשמו וגו', בזמן שנית המקדש קיים שגלין שס לעול, שלא בזמן ביאה שרי, כגון האידנא שהצית חרב וגל זמן ביאה היא מכלל דרבנן אסרי. דחיישינן שמא יבנה, ומני נמי מימינן רישא דצרייתא מפני מה אמרו אנשי משמר כו' ואימינן סופא בלשון קללה ודייק מינה מכלל דרבנן אסרי (שס) אפילו שלא בזמן ביאה (שס יז:). דרך מיל ושיניה כל שהוא. או זו או זו (שורבין סד:). ואלו שבמיתה. צדי שמים (תענית יז:). דכתיב יין ושכר אל תשת וגו'. שמוי יין דנמיתה לא שמעינן לה אלא כן מכלל לאו, דכתיב יין ושכר אל תש ואל תמנו, הא סא תשמו צבואס אל אהל מועד תמנונו (שמועות דז:). ולא תמנונו. דהיינו מיתה צדי שמים. מדלא כתיב יומת (תענית שס). פירז בן אלעשה את מעותיו. שהיה נטמן ממון גדול לקפר שהיה מקפר לו מתגלגלת של כהן גדול (דרידים נא:).

איתו כשהוא מסתפר. ה"ר מלך מסתפר בכל יום שנאמר מלך בפיפו תחזינה עיניך. כהן גדול מע"ש לע"ש הואיל ומשמרות מתחדשות כהן הדיוט אחד לשלשי יום שנאמר ופרע לא ישלחו כלומר שערם לא יגדלוהו אלא פרע ליהוי שלוחו לא ישלחוהו וגמר פרע פרע מניזי כתוב הכא ופרע לא ישלחו וכתוב בניזי גדל פרע שער ראשו מה נזיר ל' יום וכל' יום נקרא פרע כך בכהן בל' יום נקרא פרע כלומר לא יגדלוהו יתר מפרע שער בן ל' יום נקרא פרע והתורה הוזהרה הבהן שלא לשלח פרע כלומר לא יגדלוהו יתר מפרע אי הכי ניהוי כהני האידנא אסירי לשלוחי פרע ושנינן דומיא דדין מה יין שלא בזמן ביאה שרי דכתיב בהו יין ושכר אל ישות בבואם אף פרע שלא בזמן ביאה שרי ואקשיתן ויין שלא בזמן ביאה שרי ותהניא ר' אומר אומר אני כהן אסור לשחות יין לעולם אבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו ואמר אביי כמאן שחו כהני האידנא חמרא כרבי מכלל דרבנן אסרי כהני לשחות יין לעולם. מאי טעמא מהרה בית המקדש ובעינן כהן הראוי לעבודה וליכא וא"ת ניים פורחא ומפיג היין. הני מילי אם שחת כדי רביעית אבל אם שחת יתר מרביעית כ"ש שדרך משכרתו וכ"ש ששינה משכרתו וסלקא שמעתא דר' מתיר ורבנן אסרי לעולם. ורב אשי נמי אתא למפשט דלא אסרי רבנן למשתי חמרא אלא משום דשתיין יין מחלי עבודה ולא גזרו

איסור כפרע דפרועי ראש לא מחלי עבודה ואוחבינן עליה ואסיקא דאפילו פרועי ראש מחלי עבודה. וגמרא הוי גמירי לה. ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא ואקיש שתויי יין לפרועי ראש. והא דהקתו קלקלתו בכר פשרונוהו בתענית. בכסום יכסמו את ראשיהם. תנא כמין תספורת לוליאנית מאי היא תספורת יחידאה ראש שיער בצד עיקרו של זה וזה היא תספורת של בן אלעשה כו': הדרן עלך פירק בהן גדול